

Eksperter om kystsikring og sandfodring

I en artikelserie om kystsikring i Nordjyske (26.3.17) udtaler en af landets fremmeste vandbygningseksperter, professor Torben Larsen fra Aalborg Universitets Institut for Byggeri og Anlæg, "at det er fejlagtigt at tro, at man med såkaldt hård kystsikring – f.eks. med sten – kan hindre, at havet æder af kysten". Det er ikke er den rigtige løsning, da det vil skade nabostrækninger. Han konkluderer, at "Der er sådan set kun én løsning, og det er ved sandfodring at kompensere for det sand, der forsvinder". Kystdirektoratets strandfodring med sand er derfor den korrekte løsning. Han peger også på, at der næsten ikke er noget sand der går til spilde. Det forlader ikke kystområdet, men føres blot (af havstrømmen) længere ned (eller op) langs kysten, ofte mere end 100 km, hvor det vil være med til at sikre kysten. Så må vi andre forstå, at der egentlig slet ikke er noget problem. Overordnet set er det vel hip som hap om sandet ligger ved vestkysten fremfor ved Grenen, Læsø, og Hals Barre. Det kan være en trøst for de sommerhusejere ved bl.a. Nørlev, Lønstrup og Nørre Lyngby, som har set deres huse styrte i havet– eller vil se det i nærmeste fremtid.

Kystingeniør Christian Helledie fra konsulentfirmaet Cowi erklærer sig i Nordjyske (27.3.17) også som tilhænger af sandfodring. Men hans vurderinger er lidt mere opløftende. Han anerkender således, at sandfodring kan kombineres med stenbeskyttelse. Han anbefaler endvidere, at der bør laves en samlet plan for længere strækninger, fx fra Løkken i syd til Liver Ås udmunding i nord. Men vi får hurtigt armene ned igen. Han citeres for, at det vil være helt håbløst at sikre Rubjerg Knude området. Det er for stor en ingeniørmæssig udfordring for Cowi. Så der røg den samlede plan. Han hævder endvidere at knuden rummer enorme mængder af sand, der gør gavn andre steder.

Der kan imidlertid peges på en række indvendinger til de to eksperters udtalelser. Det er svært at vurdere påstanden om sandregnskabet, fordi Kystdirektoratet holder evt. dokumentation tæt ind til kroppen, eller kun lader den sive ud til de særligt indviede. Den seneste offentliggjorte opgørelse er fra 2001, og der kan være sket store ændringer siden. Det er i øvrigt ikke kun sand, der nedbrydes fra fx Lønstrup Klint, men også store mængder blåler og silt (teknisk betegnelse for et materiale, der har en kornstørrelse finere end sand men grovere end ler). Jo finere et materiale er jo dybere ude i havet vil det blive aflejret, og for blålers vedkommende kan det være langt ude på den dybe del af Skagerrak. Hvis det ikke er tilfældet, må geologerne skrive deres lærebøger om.

Påstanden om, at Rubjerg Knude fodrer havet med store mængder sand gjaldt vel for nogle år siden, da sandmilerne vest for fyret rutsjede ned på forstranden og forsvandt i havet. Ler og silt fodres stadig til havet, men det meste af det frilagte sand i klinten blæses i dag op og fodrer i stedet for de sandmiler øst for fyret som vokser og bevæger sig ind i landet. Hertil kommer, at kysten her ikke længere udgør et fremspring, så hvorfor skulle det være umuligt at kystsikre?

Væksthus Nordjylland og en række private firmaer tog i foråret 2006 et initiativ, der gik ud på at undersøge mulighederne for at lave kystsikringsforsøg langs den nordjyske vestkyst og ansøge om EU-tilskud hertil, da kystsikring anses for et potentielt voksende forretningsområde i Europa. En velanset vandbygningsteknisk ekspert fra Aalborg Universitet mødte op til et indledende dialogmøde og skød initiativet effektivt ned. Der skulle ikke laves forsøg, som kunne så tvivl om sandfodringsmetoden.

Eksperterne henviser ofte til positive erfaringer med sandfodring fra Holland. Strækningen ved Vadehavet minder noget om forholdene i Holland, men vestkysten nord for Blåvands Huk er præget af en stejlere profil ude i havet, og der optræder også andre materialetyper end sand. Derfor er der behov for alternative metoder.

Skulle sandfodring - uden at blive kombineret med fast kystsikring - virke effektivt, kræves der øjeblikkelig fodring i både tid og sted, i takt med at hyppige stormfloder starter med at æde sand. Det er vist ikke muligt at gennemføre i praksis. Der ses også bort fra de langsigtede miljømæssige konsekvenser af at tømme fiskebankerne i Nordsøen for de store mængder sand som kræves.

Sandfodringsmetoden har dog også nogle fordele, som ganske vist ikke har meget med kystsikring at gøre. Først og fremmest er metoden erklæret som den eneste fagligt korrekte metode blandt gruppen af vandbygningstekniske eksperter i Danmark, der er enige om at være enige og ikke acceptere fagligt kætteri. Dernæst er metoden også politisk korrekt, fordi den muliggør forsat at "lade naturen råde" for Lønstrup Klint, et princip der er fastholdt i forslaget til kommuneplan 2016 for Hjørring Kommune.

Metoden sikrer endvidere god indtjening og beskæftigelse for den danske sandfodringsindustri. Hertil kommer at Hirtshals Havn kan gøre den udgiftskrævende oprensning af sejlrenden til en god indtægtskilde. Også sandaflejringerne ved Løkken Mole køres nu væk til projekter andre steder i landsdelen, selvom havet derved snydes for sand, som det så må kompenseres for ved yderligere kystnedbrydning.

Derfor må alle vi fantaster, som tror på at en effektiv og økonomisk realistisk kystsikring kan gennemføres, bøje os i støvet for de danske eksperter med erklæret mangeårig erfaring inden for kystsikring. Vi må erkende, at det ikke lader sig gøre i hvert fald ikke ved vestkysten. Det vil spare politikerne for en del forvirring og de berørte grundejere for megen usikkerhed, når den fortsatte kystnedbrydning erklæres uundgåelig.

Eller måske tager eksperterne fejl, når virkeligheden trænger sig på. Folkevalgte politikere bør skelne mellem ekspertudtalelser, der er baseret på veldokumenteret viden, og de udtalelser der mere bærer præg af ekspertens personlige holdninger og skøn.

Jørgen Kristiansen
Julius Posselts Vej 13, 9400 Nørre Sundby
jorgenkr@yahoo.dk